



BRÜNDEL GAJAVÖLGYE



V. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

2008. ÉV OKTÓBER HÓNAP

NÁNAI FIATALOK SPORTSIKEREI

2007 ŐSZÉN ELINDULT MINDENKI NAGY ÖRÖMÉRE A ZIRCI KISTÉRSÉGBEN SERDÜLŐ LABDARUGÓ BAJNOKSÁG KÉT KORCSOPORTBAN.

Számos csapat jelentkezett a felhívásra, amiből két rendkívül színvonalas bajnokság született. Minden csapat elejétől a végéig megtett mindent a végső sikerért.

A bakonyánáni srácok óriási küzdelemben érték el a 2. ("nagyok") illetve a 3. ("kicsik") helyezést. Ez azért is nagy eredmény, mert mindkét csapat most alakult, valamint a végelszámolásnál szinte csak a gólkülönbség döntött a helyezések sorrendjénél. Volt még egy különdíjas játékosunk is, név szerint Bierbauer Dániel, aki 3. helyezést ért el a góllövő listán. Ő külön részesült oklevélben és éremben. Természetesen minden játékos megkapta a megérdemelt érmét, valamint mindkét csapat kapott egy-egy kupát, amit az iskolában fogunk elhelyezni egy vitrinben. Reméljük az említett vitrin rövid időn belül kicsi lesz a következő években elnyerhető kupák miatt.

Személy szerint még egyszer gratulálók mindkét csapat játékosainak és sok hasonló sikert kívánok az elkövetkezendő évekre.

Mészáros Zsolt



Bierbauer Dániel remek teljesítményével 3. helyezést ért el a góllövő listán



KICSIK

Einreinhoff Gábor
Hujber László
Kropf Tamás
Kovács Bence
Ligeti Dominik
Csomai Marcell

Hujber Bálint
Kalincsak Levente
Varga Szilveszter
Véber Martin
Kiss Martin (Szápár)



NAGYOK

György Máté
Bierbauer Dániel
Kropf Miklós
Ring Richárd
Szabó Renátó
Bölcsik Bálint

Gerván Alexander
Szakács Dániel
Lajkó Zsolt
Kerner Bence

ISKOLÁSOK TÁBOROZÁSA SZANDÁN

A BAKONYNÁNAI ISKOLA DIÁKÖNKORMÁNYZATA AZ IDEI ÉVBEN JÚLIUS 20-26. KÖZÖTT NYÁRI TÁBOROZÁST SZERVEZETT.

A választás a Cserhát-hegység lankái közt megbúvó Szanda községre esett. Úti célként jelöltük ki továbbá Nógrád megye, azaz palócföld hagyományainak és kultúrájának, természeti kincseinek megismerését.

A hétnapos táborozás gazdag programot ígért. Már az első nap, vasárnap a szállás elfoglalását követően tréfás falukutatósi vetélkedőn vehettünk részt, ahol a „mi a góré?” kérdésre egyik 3. osztályos nebulónktól megtudtuk, hogy az bizony a főnök! Válaszként a kukoricatároló helyett.

A hétfő lovaglással kezdődött. Legbátrabb lovasunk, a nevét talán le szabad írnom, Forsthofer Gergő volt, aki még a valaha versenylóként szolgáló és számos futamon győzedelmeskedő, hatalmas termetű Sissyt is megülte. A kis ménes bohókás tagja volt egy számár is, akit a gyerekek szabadon simogathattak, kezükből etethettek.

Táborvezetőnk, a vadász János bácsi vezetésével felkapaszkodtunk a falu fölé magasodó szandai várromhoz. Az út emberpróbáló volt a meredek hegyoldalon felfelé, de János bácsi erdőkről-mezőkről, állatokról-növényekről, a várról szóló meséit, tanításait hallgatva könnyebben vittek minket előre lábaink. A várba felérve az élénk táru-ló panoráma kárpótolta a fáradságot. Tiszta idő volt, így láthattuk az Alföld síkságát, a Tátra, a Börzsöny és a Budai hegyek csúcseit.

Két napon is autóbusszos kiránduláson vettünk részt. Ellátogattunk az Ipolytarnóci Ősmaradványok Parkba: a világhírű természetvédelmi terület a régmúlt idők emlékeit őrzi, egy vulkánkitörés során eltemetett ősvilág kincseit. A tanösvényt végigjárva több ezer éves megkövesedett fákat, növénylenyomatokat, állatok lábnyomait vizsgálhattuk meg eredeti lelőhelyükön. A

4D moziban időutazásban volt részünk, az eltűnt világ megelevenedett előttünk és borzonghattunk a kardfogú tigris és más ragadozók láttán.

Szécsényben megtekintettük a Kubinyi Múzeum tárlatait majd a ferences templomot és kolostort. Balassagyarmaton, a palóc „fővárosban” városnéző sétát tettünk, a zsinagóga padjaiban ülve kísérőinktől renthagyó történelem órát kaptunk.

A világörökség részét képező, az épen maradt és ma is élettől lüktető Hollókő ófalujában sétálva különös hangulat járt át minket. Milyen évet írunk, 1808-at? Mélázásunkat csak egy-egy mobiltelefon csöngése vagy gépkocsi megjelenése szakította félbe. A tájházak megtekintése után a hűvös szélben végigjártuk Hollókő várát, majd gyerekeink a várostromjátékban várvédőként derekasan helyt álltak a túlerőben lévő támadó csapattal szemben. A gyerekek nagy öröme szabadság, sőt kötelező volt a dobálózás, több zsáknyi „zoknibomba” repkedett a levegőben!

Taron meglátogattuk a buddhista sztúpát és a Kőrösi Csoma Sándor Emlékhelyet, majd Mátraverebélyen a Szentkutat.

Terényben palóc hagyományörző programon vettünk részt, népdalokat énekeltünk, kecskesajtot készítettünk, herőket sütöttünk, ami egy fánkféle sütemény, és aminek nemcsak elfogyasztásában, de elkészítésében is a fiúk jeleskedtek! Az Orsós Magnó Múzeumban egyedülálló – nevében is lévő – orsós magnó kiállítást tekinthettünk meg. A magnókon abból az évből származó zene szólalt meg, amelyik évből származott a készülék. Itt bizony órákat el tudtunk volna tölteni.

Szandán a Helytörténeti és Vadászati Múzeumban János bácsi kalandos vadásztörténeteivel színesített előadásában lehetett részünk. A gyerekek nemcsak nézheték a kiállított trófeákat, állatbőröket, kitömött állatokat, de azokat kézbe is vehették. Este vadlesre mentünk, és ha vaddisznót,



Szandán a Helytörténeti és Vadászati Múzeumban

szarvast nem is, de egy őzet azért sikerült látcsővégre kapnunk.

Sajnos július vége októberi esős, didergős időjárást hozott, ami miatt igaz, át kellett szervezni programjainkat, de kedvünket nem szegte.

A tanulók nevében is szeretnék köszönetet mondani Klesitzné Répás Teréz diákönkormányzati vezetőnek a tábor megszervezésért, a kísérő pedagógusoknak áldozatos munkájukért, türelmükért, a Bakonyhána Községi Önkormányzatnak a gyermekek utaztatásáért, valamint a település lakosainak a tavaszi vasgyűjtésben nyújtott támogatásukért, mellyel lehetővé tették, hogy gyermekeink egy felejthetetlen hetet tölthetnek el Magyarországon számukra eddig ismeretlen tájegységben.

A táborozás során készült fényképek az önkormányzat www.bakonynana.hu című honlapján hamarosan megtekinthetőek lesznek.

Meszesiné Friedrich Krisztina



A hétnapos táborozás résztvevői



A gyerekek szabadon simogathatták az állatokat

KINCS A FÖLD ALATT

2008. SZEPTEMBER 6-ÁN BÁNYÁSZ-NAPI ÜNNEPSÉGRE HÍVTÁK A DUDARI SZERVEZŐK A BAKONYNÁNAI DALKÖRT.

A DÉLELŐTTI HIVATALOS MEGEMLEKÉZÉS UTÁN, DÉLUTÁN EGY IGEN FIGYELEMRE-MÉLTÓ KULTÚRMŰSOR VETTE KEZDETÉT.

Sokak öröme, újra hallhattuk a dudari dalkör előadásában a bányászhimnuszt is. Szívszorogató volt...

Turner Péter, dudari tanuló díjnyertes írásával emlékezünk a dudari szénbányászat 54 éve:

A II. világháború után az újjáépítéshez szükséges volt a földben rejlő kincsekre. Ezért 1946-ban megkezdődött Dudaron a szénbányászat.

Az első bánya a falu peremén nyílt, mert közel volt a föld felszínéhez a szén. Jó minőségű barnaszénen találtak. Ekkor megkezdték a lejtaknák építését. Ez úgy történt, hogy a külszínről 25-30 fokban értek le a széntelepre. Ez a széntelep átlagban 2-2,5 m vastagságú szénréteg. A külszínen elhelyeztek egy kötélpályát és egy hajtógépet, ez végtelen kötelű pálya volt. A kötélpálya alá párhuzamos sín-pályát építettek. Az egyik pályán szállító-kocsiban (csille) érkezett a külszínre a szén. A másik sín-pályán a bányákba ment le a biztosítási anyag. Ezek fenyőgerendák, akácgerendák és cserfa deszkák és különböző keménységű fadeszkák voltak. Ebben az időben a bányászok fűrészt, fejszét, szívlapátot és csákányt használtak.

A szénbányászattal egy időben elkezdték építeni Zircről Dudarra vezető vasutat. A külszínre érkező szenet a vasútállomásra szállították. Ez a kötélpályán történt. A vasútállomás mellett szénosztályozót építettek. Itt a szenet nagyság szerint osztályozták: por, dara, dió, kocka. A por- és daraszénen villamos erőművekbe szállították Ajkára és Inotára. 1948-ban megkezdték az ikerakna építését. A mélyebben lévő széntelepek után ezek függőleges aknák voltak. Az ikeraknák mellett építettek a fürdőépületeket, irodaházat, aknagépházat, trafóházat és a nagy gépműhelyt. Az egyik aknát személy- és anyagszállításra használták, a

másik aknán a szenet szállították a felszínre. A szénbányászat beindulásával megkezdődött a környező falvak fellendülése. Sok munkalehetőség adódott.

A bánya mellett megkezdte munkáját a Volán és az erdészet. Dudaron megépült az úgynevezett Csiritelep (mai Béke és Kiss I. utca) és a Készenléti lakótelep. A messziről érkezőknek munkásszállót építettek Zircen és Dudaron. A falvakban beindult a BSH családi építési program.

1961-ben a bánya veszélybe került. Az egyik frontfejtésben vízbetörés történt. Az volt a szerencse, hogy ez vasárnap történt, így kevesen tartózkodtak a mélyben. Sok bányászt áthelyeztek Puztavám és Balinka bányába. A hatvanas években gépesítették a bányászatot. A külszínen és a föld alatt szállítószalagokat, hevedereket, kaparókat és más gépeket szereltek fel. A frontfejtésben vastám és acélsüveg váltotta fel a fa alapú biztosításokat. Ennek egy részletét a Berek parkban kiállították.

A faluban a 70-es évek elején kőkoszorúzás kezdődött. Erre azért volt szükség, mert a falu alatt folyt a bányászat. Sok régi ház ezért lebontásra került. A falunk közepe ezért foghíjas. Új utcák épültek más területen, pl. Erdősor. A lebontott épületekből sokat a Vasút utcába költöz-

tek. A hetvenes években nagy szükség volt a szénre. A bánya sok munkaerőt igényelt, ezért a fiatal férfiak a sorkatonai szolgálat alól mentesülhettek, ha ötéves szerződést írtak alá.

A 80-as évek elejére a föld alatt 5-6 km-re kerültek a bányászok az ikeraknától. Veszélybe került a menekülés, ezért új aknát kellett építeni. Ekkor épült a peremi akna, amely Dudar és Bakonyána között helyezkedik el. Az aknához új út épült, ezen szállították busszal a munkásokat.

A föld mélyén széntároló vágatot készítettek. A nyolcvanas évek közepén új nagyszabású gépesítés kezdődött. Várpalotán készített pajzsberendezéseket és szénmérő gépeket állítottak munkába. Ekkor a termelés elérte az évi 600 000 tonnát. A háztartásokban ekkor már sok szénre volt igény. Az ország villamos energia - ellátásához is nélkülözhetetlen volt az energiahordozó.

A dudari szénbányában 2000-ig folyt a termelés.

Turner Péter 6. osztályos dudari tanuló Díjnyertes (I. helyezett) írása - 2006



A bezárás előtt álló dudari szénbánya bányászai műszak után, 1999-ben
Fotó: Spilák Zsuzsanna
Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Fényképtára, Budapest

NÁNA NEVŰ TELEPÜLÉSEK TALÁLKOZÓJA

2008. SZEPTEMBER 6.-ÁN MEGRENDEZÉSRE KERÜLT A MÁR HAGYOMÁNYOSNAK MONDHATÓ NÁNA NEVEZETŰ TELEPÜLÉSEK TALÁLKOZÓJA.

(Alsónána, Bakonynána, Felsőnána, Kisértőnána, Nána, Tiszánána). A vendéglátó település ezúttal Felsőnána volt. A korábbi éveknek megfelelően minden faluból, községből érkeztek látogatók a vendéglátó településre. Sokan ismerős arcokkal találkoztak, akik már ismerték egymást az előző években megrendezett találkozókra. Az érkezést követően a polgármester köszöntötte a vendégeket.

Az ünnepélyes fogadás és a reggelit követően közösen megtekintettük a falu nevezetességeit, majd a program a település határában, Tolna megye geometriai középpontjában folytatódott tovább, ahol motocross verseny, focibajnokság, stb. került megrendezésre.

A délutáni órákban a találkozón megjelent polgármesterek röviden bemutatták az általuk képviselt települést, ismertették rövid történetüket, helyi nevezetességeiket.

A nap végén mindenki kellően elfáradva, és élményekben gazdagon indult haza.



A polgármesterek röviden bemutatták az általuk képviselt települést

Prém Balázs

PARTNERSCHAFT WEITER VERTIEFT

14 JUGENDLICHE UND 16 ERWACHSENE ERLEBTEN EINE EREIGNISREICHE FREIZEIT IN BAKONYNÁNA.

Die Gäste aus der Wesermarsch waren erneut in Privatquartieren untergebracht und wurden von ihren Gastgebern umsorgt. Neben dem Kennenlernen und gemeinsamen Mahlzeiten in großen Runde, standen vielfältige Besichtigung von Bakonynána auf dem Programm.

„Ein solch buntes, vielfältiges, fröhliches Bild des Miteinanders ungarischer und deutscher Menschen charakterisierte die ungezwungene Begegnung“ – erzählt

Bakonynána / Jade

Ferdinand Emmrich



HALOTTAK NAPJÁRA

„HOL SÍRJAINK DOMBORULNAK, ...“

SÍRKŐFELIRATOK A SÍRKŐPARKBÓL:

HIER MUSS ICH VERWESEN,
WER DU BIST, BIN ICH AUCH GEWESEN.
GNIE DICH NIEDER, UND BETTE FÜR MICH,
DANN BETTE ICH BEI GOTT FÜR DICH.



SÍRNAK A BÚS SZÜLŐK.
ÉS TESTVÉR BÁTÝJA,
SZÍVÖKNEK SZERETTE
E SÍRBA VAN ZÁRVA.
KÖNNYEK ÖZÖNÉBEN
REÁ ÁLDÁS, BÉKE!
AZ ÖRÖK SZERETET
VIRRASSZON FELETTE!

DAS BAUXIT- BERGWERK – A DUDARI BAUXITBÁNYA

ALS ERSTES SIND WIR MIT ETWA 15 PERSONEN ZUM VERWALTUNGSGEBÄUDE NACH DUDAR GEFAHREN.

Dort wurde uns erst etwas über das Bergwerk erzählt, dann mussten wir uns Arbeitskleidung anziehen, die den meisten von uns viel zu groß war. Aber zum Glück gab es Bänder, mit denen wir die Hosen zubinden konnten. Danach sind wir mit 2 Mannschaftswagen in zügigem Tempo zum Bergwerk gefahren. Hier haben wir Helmlampen mit kleinen Stromkästen bekommen. Dazu gab es noch Notfallkästen. Dann ging es endlich in das Bergwerk, unter die Erde. Mit etwas kleineren Transportwagen sind wir 120 Meter abwärts gefahren. Als erstes gab es sogenannte „Sprenglöcher“ zu sehen. Kurze Zeit später gingen 2 Männer an, Löcher in die Wand zu bohren. Nachdem

wir ein paar Mal von einem sehr großen Transporter gestört wurden, sind wir mit den kleinen transportwagen 140 Meter unter die Erdkruste gefahren. Dort wurden wir vom Grundwasser überrascht, so dass wir durch Matsch und Pfützen in unseren Weg stellten. Außerdem konnten wir eine Höhle sehen, die aus Sprengungen entstanden ist. Das abgebaute Bauxit wurde meistens mit Förderbänder nach oben transportiert. Auch diesen Vorgang konnten wir aus nächster Nähe beobachten. Nun fuhren wir mit flottem Tempo in Richtung Tageslicht. Oben angekommen, betraten wir das Sprengstofflager. Es dürfen höchstens 3000 Kilo Sprengstoff gelagert werden. Zur Zeit unseres Besuches befanden sich etwa 1600 Kilo im Lager. Da aber außen am Container 2 Feuerlöscher hingen, mussten wir uns keine Sorgen machen. Nachdem wir den Container

verlassen hatten, gingen wir in einen Raum, in dem die Technik bewacht wurde. Hier wurde uns auch noch einiges erklärt. Als wir vollgestopft mit Informationen den Raum verließen, fuhren wir mit einem Bauxit geprägten Bus zurück zum Verwaltungsgebäude. Während des Stiefelschubbens kam es zu einer Schlamm- und Wasserschicht. Nachdem wir endlich in unsere gewohnte Kleidung geschlüpft waren, bekamen wir noch etwas zu trinken. Als wir kurze Zeit später in Dudar bei der Schulkantine unser Essen verspeiten, das dieses Mal deutlich besser schmeckte, bemerkten wir, dass das Bauxit unsere Gesichter rot gefärbt hatte. Aber alles in allem war es ein sehr aufregender und spaßiger Vormittag.

Lisa Müller aus Jade

A PLITVICKAI NEMZETI PARK

1979-BEN AZ UNESCO A TERMÉSZETVÉDELMI VILÁGÖRÖKSÉG LISTÁJÁRA VETTE FEL

EGY ZIRCI UTAZÁSI IRODA SZERVEZÉSÉBEN A HÉTVEGÉN JÁRTUNK HORVÁTORSZÁGBAN. AZ IDŐJÁRÁS ELŐREJELZÉS MÉG BIZTATÓNAK TÜNT A HÉT KÖZEPE KÖRÜL, DE ODA ÉRKEZÉSÜNKTŐL VISSZA INDULÁSUNKIG AZ ESŐ VELÜNK VOLT.

Ez nem szegte kedvünket, mindenért kárpótolta a csapatot, ami a szemünk elé tárult.

A látvány olyan volt, mint, szerelmes vőlegénynek kedvese, hófehér ruhában az oltár előtt, az ország „Madártej tortája” az izlelő bimbóidnak, az illatozó virágos tarka mezőn simogató napsütés. Nem szaporítottam tovább a jelzőket, gyönyörű volt a panoráma. Hetven méter magasból pillantottuk meg először a tájat. Tizenhat kristály tiszta tó a türkizkékttől a zöld szín minden árnyalatában jelen van. Fából készült ösvények, járdák vezettek bennünket a százkilencven vízeséshez.

A legmagasabb hetvennyolc méterről igyekezett megközelíteni minket. A természet mindenféle formájú, magasságú zuhatagot teremtett. Volt ahol több méter szélességben sietett le a víz, és néhol cérna vékonyan ért a tóba. Olyan közel vezetett a tavak tetején az út, hogy a lezúduló páratól vizes lett az ember arca. Szívemnek a legkedvesebbnek mégiscsak a mi „Rómainkhoz” hasonló vízesést választottam volna. Elektromos hajtású hajókkal lehet átkelni a tavakon. A meredek sziklafalak látványa a tó közepéről is lenyűgöző. Nyolc kilométeres túrát tettünk meg gyalogosan. A tengerszint feletti kettőszáz méterről indulva, és hatszáztizennégy méterre ér-

kezve. Kellemesen elfáradva értünk fel az autóbussz állomás indulási oldalára. Jóleső érzéssel, hogy „megtettük”, szálltunk fel és foglaltunk helyet végre. Egész délután, a számtalan romantikus helyen elhelyezett pad egyikén sem tudtunk helyet foglalni, az eső miatt. A busz levitt bennünket, és a velünk együtt túrázó nemzetközi társaságot (olaszokat, japánokat, horvátokat és honfitársainkat) a bejáratig. A kanyargós szerpentineken még egyszer újra megcsodálhattuk a tavakat a magasból, hogy ne

felejtjük el ezt a napot. A természetvédelmi területen mindenki nagyon vigyáz a tisztaságra. Érdekes módon nem lehet találni, látni a tavakban pille palackokat, elszórt papírt, vagy reklámtáskát. Ezt hazánkba is bevezethetnénk.

Éjfélre érkezünk ismét haza, itthon nem esett.

Kerner Péterné



A százkilencven vízesés egyike

IDŐSKORI AKTÍV ÉLETMÓD ÉS EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ PROGRAM

A ZIRC KISTÉRSÉGI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLATA, AZ IDŐSKORI AKTÍV ÉLETMÓD ÉS EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ PROGRAMJA FOLYTATÓDOTT.

Lehetőség nyílt az 50 feletti bakonyánai lakosság számára is, hogy heti egy alkalommal szakemberek irányítása mellett három hónapon keresztül, egészségmegőrző foglalkozáson vehessenek részt, mint rehabilitációs torna, intim torna, gyalogtúra, vizes torna, stb. A képen: a gyógytornász irányításával történik a foglalkozás



Sné

BAUERNREGELN

Oktober

Ist im Oktober das Wetter hell,
bringt es her den Winter schnell.
Schneit esi m Oktober gleich,
wird der Winter weich.
Auf St. Gall bleibt die Kuh im Stall.
Am St. Lukas-Tag(18) soll das Winterkorn
schon in den Stoppeln gesät sein

November

Hängt das Laub bis November hinein,
wird der Winter ein langer sein.

Sankt Martin(11) - Feuer im Kamin.

Dezember

Dezember verändertlich und lind,
der ganze Winter ein Kind.

Grünen am Chrittag Felder und Wiesen,
wird sie zu Ostern Frost verschließen.

Hängt zu Weihnachten Eis an den Weiden,
kannst du zu Ostern Palmen schneiden.



PROSECCIÓ INDULT JÁSDRA

VAJON EMLÉKEZNEK- E MÉG A BAKONYNÁNAI HÍVŐK, HOGY MIKOR MENT UTOLJÁRA PROSECCIÓ A TELEPÜLÉSRŐL A JÁSDI SZENTKÚTHOZ?

Bizony régen, talán van az 30 éve is. A 60 -70-es évektől, a személygépkocsik elterjedésével kényelmesebbek lettünk, nem vállaltuk már a gyaloglást. Pedig azon felül, hogy gyógyította a lelkeket, még az egészségünknek is jót tett a sétalyoglás.

Most a bátrabbak megint útra keltek. Olaszfalui és zirci szervezésben prosecció indult a jádsi szentkúti búcsúba, akikhez a bakonyánaiak is csatlakozhattak.

Elmondásuk szerint, még csak el sem fáradtak. Kellemesen érezték magukat az úton. Vajon lesz-e folytatás?

Sné



Prosecció indult Nánáról Jásdra a szentkúti búcsúba

WERNER ATYA NYOMÁBAN

KÖZÉPISKOLÁS KAMASZ VOLTAM AMIKOR MEGISMERTEM WERNER ATYÁT. NEM ÉN TALÁLTAM MEG ŐT, HANEM Ő TALÁLT MEG ENDEM.

1954-től 32 éven át Dr. Huszár Dezső kapucinus szerzetes atya volt a váci székesegyház karnagya, aki a váci egyházmegyében Dr. Bánk József érsek-püspök úrral együttműködve négy körzetben megszervezte a kántorok továbbképzését. Budapesten, Kecskeméten, Hatvanban és Vácott évente négy alkalommal jöttek össze a kántorok és karnagyok, hogy töltekezzenek, új erőt és lelkesedést merítsenek szolgálatukhoz. Ahogy az esperesi gyűléseken a papság, a kántortovábbképző napokon úgy az egyházzeneészek is találkoztak egymással. A továbbképzés szakmai és lelki programokból állt.

A felsőgödi Jézus Szíve templom kórusán ma is megvan az a régi harmónium, amelynek billentyűzete sokat tudna beszélni azokról az évekről, az orgonaórák közben történt mély lelki beszélgetésekről, melyeknek során Németh Tibor SJ. jezsuita atya az egyházzenei és a papi hivatás felé egyengette életutamat. Ott működtem tehát már 12 éves gyermekkorom óta, mint kántor.

Huszár Dezső atya fiatal korom ellenére mindig meghívott a kántornapokra engem is. Jeles előadók beszédeit és instrukcióit élvezhettük, akiknek sorában rendszeresen jelen volt Dr. Werner Alajos is, akiről akkor még csak azt tudtam és tapasztaltam, hogy megjelenésével,

hosszú fehér hajával, közvetlen és barátságos kapcsolatteremtő készségével természetes rokonszenvet váltott ki a fiatalabb kántornemzedék köreiben is. Mi fiatalabbak sokszor kísérgettük futva az utcán a plébánia és a váci székesegyház között, mert emlékszem, hogy igen nagyokat lépett és elmaradhatatlan reverendájában szinte feltűnő lendületességgel közlekedett.

Az egyik alkalommal, karmelhegyi boldogasszony ünnepén fent voltunk mi kánto-

rok a kóruson a székesegyház orgonájánál. Dezső atya nagy izgatottsággal egy kotta után kutatott, melyet nem talált hirtelen. Megkérdezte tehát tőlünk kántoroktól: „tudja valaki a Máriához drága Szűzanyánkhöz című éneket kísérni?” Nagy kínos csend lett, aztán néhány pillanat múlva nem bírtam tovább és mivel Felsőgödön élt 40 éven át a kommunizmus „jóvoltából” villanyszerelőként Rumi Tamás atya a karmelita rend későbbi provinciálisa – akitől én már régen megtanultam ezt az éneket – hát jelentkeztem. Az orgonához ültettek, aztán kíséretet improvizálva megszólaltattam a karmeliták hagyományos énekét. 16 éves voltam akkor. A szentmise után a székesegyház lépcsőin Werner atya megállított, a szemembe nézett és ezt kérdezte: „Hát te fiacskám, hol tanultad ezt?” „A lelki atyámtól Felsőgödön”. „És az orgonálást?” „A budapesti kántorképzőn” – volt a válasz. És akkor olyan mélyen a szemembe nézett, hogy szinte zavarba jöttem, bár az is élénken él bennem, hogy közben áradó szeretetet és jóságot éreztem, aztán a következőt mondta: „Ne feledd, hogy az Úrjézus szolgálatánál, a liturgikus szolgálatnál nincs szebb dolog a világon!” Tekintete és szavai végigkísértek eddigi életutamon és sokszor most is erőt adnak számomra.

Egy másik alkalommal nagybőjtben az általa komponált polifónikus passió turbákat tanította, magyarázta és vezényelte nekünk. A tempókat és dinamikai megoldásokat nagy határozottsággal és nagy következetességgel mindig ugyanúgy kér-

te. Belém vésődött minden szava talán azért is, mert nem csak zenei szempontból magyarázott, hanem az egyes passiórészletek eseményét, drámai szituációját, sőt a szereplők lelkületét és karakterét is érzékeltette velünk, sőt szinte mint egy színész eljátszotta számunkra. Akkor még nem gondoltam, hogy egyszer majd valóban szükségem lesz ezekre az információkra és útmutatásokra.

Máriaremetén érettségi előtt találkoztam vele utoljára, amikor a Mercedes misét tanította a népnek. Lángoló lelkesedéssel biztatta a híveket, bátorítva őket az éneklésre. Elmagyarázta rövid szavakkal a mise mondatainak, gondolatainak tartalmi jelentését, aztán vezényelt lelkesen. Nagyokat pördült rajta a reverenda, én pedig kamaszos rajongással arra gondoltam, bárcsak én is pap lehetnék egyszer és zenész pap, bárcsak én is olyan lehetnék egyszer mint ő.

A budapesti Landler Jenő számítástechnikai szakközépiskolában szerzett érettségi után kispapnak jelentkeztem a váci egyházmegye szolgálatára, bár a karmelita, de még inkább a jezsuita szerzetesi hivatás lelki atyáim életét és radikalizmusát látva különösen is vonzott, akkoriban azonban csak illegálisan léphettem volna szerzetesi kötelékbe. Egerbe kerültem ezért a teológiára, ahol Werner atya egyik jó barátja Dr. Simon Sándor karnagy atya kórusában énekelhettem, akitől repertoárismeretben, orgona és karvezetés terén, de ceciliánus nagyjainkról való történetek és anekdoták

tekintetében is sokat tanulhattam. Simon atyát később ötöd-éves koromban aztán egy júniusvégi pénteki napon temettük Egerben, engem pedig másnap szombaton szenteltek pappá Vácott. Kartalon és Turán káplánként kórusokat szerveztem és nekik is megtanítottam a Werner passiót. A váci székesegyházban pedig karnagyi munkakörömben 20 év óta minden év nagypéntek estéjén Werner Alajos szellemisége és instrukciói szerint vezényelem ma is a passiót.



Varga László, bakonyánai születésű atya, aki jelenleg az OMCE Központi Igazgatója, július 26-án Bakonyánán tartotta ezüstmiséjét.

Folytatás a következő oldalon

WERNER ATYA NYOMÁBAN

Folytatás az előző oldalról

A váci egyházmegyei kórustalálkozókat később 14 alkalommal szerveztem meg, már mint egyházmegyei zeneigazgató. Az egyik alkalommal 1400 tagú összesített vegyes kart sikerült az oltár köré hívnom. A püspöki misén a szószékről a karnagyokkal egymást felváltva vezényeltünk. A szentmise után, amikor elmélázva nagy boldogságomban ott álltam a szószék tövében, Tardy László karnagy úr óvatosan odajött, megérintette a könyökömet, és azt mondta: „ azt kívánom Laci, hogy Werner atya terítse rád a palástját”. Akkor és most is azt gondoltam és gondolom: „nem vagyok rá méltó”. Tény azonban, hogy az igyekezet és hivatásérzet számomra is, hogy én is lelkesedni és lelkesíteni tudjak, imádkozzak és dolgozzak a szent zene ügyéért, ennek segítségével pedig erőtlenségem ellenére minden tölem telhető megtegyek Krisztus Király országáért.

A Váci Székesegyház Szent Cecília kórus 50 éves. Próbatermünk faláról egykori szoprán énekesem

Rudnyánszky Livia bárónő jóvoltából az a Cecília kép mosolyog ránk, amelyet valamikor Werner atyától kaptott, amely Máriaremetén a kóruson függött az ő idejében. A szintén Livia néni által ajándékozott Éneklő Élet című Werner írásokat pedig azóta is sokszor fellapozom.

Fiatal énekeseim egy kisebb csoportjával 15 évvel ezelőtt Szombathelyre utaztunk, hogy az egykori OMCE igazgató Werner atya működési területén szétrézzünk. Köz-

ben utódjánál Kósa Ferenc atyánál is megálltunk Székesfehérváron, akinek szigorú arca mögül is előcsillant a megilletődöttség, amikor kérdésére „na és ti merre tartotok?” egyik fiatal tizenéves tenoristám Kontreczky Csaba lelkes vidámsággal rávágta: „barangolunk Szombathely felé Werner atya nyomában”.

A szándékom valóban ez volt. Odaérkezve megtaláltuk a Schola Regia egyik egykori énekesét egy öreg kanonokot, aki meghátolva kalauzolt bennünket minden-hová, ahol annak idején próbáltak és énekeltek, ahol Werner atya dolgozott. Megérintettük a tárgyakat, amelyek tanúi voltak apostoli munkájának, aztán egykori szobájában az asztala köré telepedtünk. Miközben azonban nyomoztunk és „barangoltunk” utána nagy kíváncsisággal és érdeklődéssel, én titokban arra vágyakoztam, bárcsak lépne be most váratlanul az ajtón és kérdezné meg tőlünk a régi váci kántortalálkozókon tapasztalt közvetlenségének stílusában: „hát ti csavargók mit kerestek az íróasztalom körül?”

Varga László
OMCE központi igazgató



A Váci Székesegyház Szent Cecília kórusának fiatal énekesei Werner atya íróasztalánál

ÖNKORMÁNYZATI BERUHÁZÁSOK

2008. NYARÁN ELKEZDŐDÖTT ÉS SZEPTEMBER HÓNAPBAN BEFEJEZŐDIK KÉT ÚJABB JÁRDASZAKASZ FELÚJÍTÁSA, ÖSSZESEN 370 FM HOSSZBAN.

A Petőfi utca burkolat felújítása, a legszűkebb és legveszélyesebb részen a pályatest kibővítése, valamint a temető előtti szakaszon folyóka kiépítésével új burkolatot kap az utca, melyhez a település 3,3 M Ft-os támogatásban részesült.

2008. őszén 4,1 M Ft-os pályázati támogatásból kerül beszerzésre egy négy kerékajtású kistraktor fűkaszával, valamint műtrágyaszóróval, melyet téli időszakokban síkosság mentesítéshez tudunk felhasználni. Szórányagként a gép és a környezet kímélése érdekében osztályozott murvát használunk fel. A fűkaszával az önkormányzati területek rendbetételén kívül kisebb kertekben bér munka végzésére is lehetőség nyílik.

Az őszi folyamán az óvoda és posta közötti területen földbesüllyesztett garázs építését végezzük el, amely a tűzoltóautó és egyéb felszerelések, valamint a téli síkosság mentesítéshez használt gép eltárolására is szolgál, melyhez a Tűzoltó Egyesület 750 ezer Ft támogatást nyert, valamint a Veszprém Megyei Önkormányzat 8,6 M Ft-os támogatásával tudjuk megvalósítani. A földbesüllyesztett kivitel miatt az épület fűtést nem igényel, így fenntartási költsége nem terheli a település költségvetését.

A kisebb összegű sikeres pályázatok vázlatos felsorolása:

- testvér-települési kapcsolat kapcsán érkező vendégek itt tartózkodásának költségeire 5 140 €
- Gyermekékeztetési Alapítványtól élelmiszerek, melyek 3-4 alkalommal kerülnek kiosztásra
- nemzeti tankönyvekre 88 195 Ft
- fűkasza vásárlásra 230 000 Ft
- sportöltöző villanyszerelés 100 000 Ft

- Hagyományörző Egyesület – videó kamera 100 000 Ft
- Adventi Egyházzenei Találkozóra 20 000 Ft
- Német Kisebbségi Önkormányzat – nemzeti napra 50 000 Ft
- dalkör részére ruha 100 000 Ft
- Adventi Egyházzenei találkozóra 40 000 Ft

Kropf Miklós
Polgármester



Az óvoda és a posta közötti területen földbesüllyesztett garázs épül, amely fűtést majd nem igényel

VÁRHATÓ PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK A KÖZELJÖVŐBEN

Október 05. 15 órakor: a dudari Római katolikus templom tornyot Dr. Márfi Gyula érsek úr áldja meg (a templom búcsúja, Rózsafüzér Királynője ünnepe.)

Október 12. 14 óra 30-kor: Német Nemzetiségi kultúrműsor a Kultúrotthonban

Október 19. 14 órakor: Senior – napi kultúrműsor a Kultúrotthonban

Október 2. vagy 3. hétvégéjén (időjárásfüggő!) túra Dударra az Ördögárokhoz és a Gizella-átjáróhoz.

Őszi szünet: október 27-31.

Szünet előtti utolsó tanítási nap október 22. (szerda), első tanítási nap november 3. (hétfő).

Előre láthatólag (jelentkezők létszámától is függően) november 15-én, szombaton a felső tagozatosok részére kirándulás Budapestre

az ABILITY Parkba. A Parkban gyermekeink olyan játékokkal, helyzetekkel találkozhatnak, amelyekben az egészséges és sértült helyet cserél. Céljuk, hogy szemléletváltozást érjenek el az emberekben a fogyatékkal élő személyekkel szemben. Programjaik elősegítik a gyermekek felelősségteljes szocializálódását. A fogyatékkal élők világának megismerése, interaktív foglalkozások.

Millenáris Park: "Kezedben az éghajlat!" című interaktív kiállítás.

Októberben öregek napja.

Várhatóan november 11-én lampionos felvonulás.

December 5-én iskolai Mikulásnap.

December 7-én 15 órakor: Adventi egyházi énekes találkozó a Római katolikus templomban

December 14: Falukarácsony

ANYAKÖNYVI HÍREK LAPZÁRTÁIG

SZÜLETÉSEK:

Grószeibl Anna 2008. 04. 18.
Szülei: Halápi Tünde és Grószeibl Zoltán

Ternyák Alexa 2008. 08. 07.
Szülei: Ertl Anita és Ternyák László

HÁZASSÁGKÖTÉS:

Simon Ágnes Aranka és Bakk Attila 2008. 09. 06.
Gratulálunk!

ELHALÁLOZÁS:

Vizinger Istvánné
szül.:Badarász Veronika 2008. 07. 25. élt: 66 évet

Nyugodjék békében!



HÍREK A BAKONYNÁNAI TŰZOLTÓKRÓL

2008. júniusában ismét megméretették magukat a bakonyánai „lánglovagok”. Zánkán a 14 év alatti fiúk az első helyezést érték el „osztott sugaras „ kezelésben.

A felnőtt férficsapat pedig ugyancsak ebben a kategóriában különdíjjal térhetett haza.

Gratulálunk, és a jövőben hasonló sikereket kívánunk nekik az eredményes szereplésért!

TUDTA, HOGY ...

- ... A MAGYAR BANKJEGYEK TISZTA GYAPOTBÓL KÉSZÜLNEK?
- ... A KÜLÖNLEGES NYOMDAI ELJÁRÁSOKKAL KÉSZÍTETT BANKÓK ELŐÁLLÍTÁSI KÖLTSÉGE 30 – 40 FORINT?
- ... HÁROM ÉV ALATT ÁTLAGOSAN ÖTSZÖR ESNEK ÁT JEGYBANKI ELLENŐRZÉSEN?
- ... EGY 200 FORINTOS BANKJEGY KÉT ÉVIG „BÍRJA A GYŰRÖDÉST”?
- ... A MEGSEMISÍTÉSRE ÍTÉLT, BEZÚZOTT BANKJEGYEKET ERŐMŰVEKBEN ÉGETIK EL?

A PÉCSI STÚDIÓ NÉMET NEMZETISÉGI ADÁSAI

A PÉCSI STÚDIÓ NÉMET NEMZETISÉGI ADÁSAI A KÖVETKEZŐK SZERINT ALAKULTAK:

MINDEN KEDDEN AZ MTV 1-EN 15 ÓRA 15-TŐL
ISMÉTLÉS: MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN 10 ÓRA 30-TŐL
AZ MTV 2-N.

TESTBESZÉD, AVAGY A SZEMÉLYES TALÁLKOZÁS EGY MÁSIK EMBERREL

A testbeszédet minden rendű és rangú ember alkalmazhatja, aki jobban meg akarja érteni az élet egyik legkomplexebb eseményét - a személyes találkozást egy másik emberrel.

(Allan Pease)

SZIVAR, CIGARETTA PIPA ÉS SZEMÜVEG

A dohányzás valamely belső nyugtalanság, vagy konfliktus külső kinyilvánítása, és igen kevés köze van a nikotin élvezetéhez. Pótevékenység, mellyel csökkentik a társadalmi és üzleti konfliktusok felhalmozta feszültségeket. A dohányzásgesztusok fontos szerepet játszanak az egyén magatartásának megtételeiben, mivel előre látható, szertartásos módon mennek végbe, és ez a mód jelentős mértékben rávilágít a magatartás mibenlétére.

Pipázók

A pipázó ember a tisztogatás, ütögetés, megtöltés, stb. szertartását hajlja végre. Üzletszerzés terén végzett vizsgálatok kimutatták, hogy a pipázók rendszerint hosszabb idő alatt határozzák el magukat a vásárlásra, mint a cigarettafűzők, vagy a nem dohányosok. A pipázók minden jel szerint olyan emberek, akik szívesen halogatják a döntést, és ezt feltűnésmentesen és társadalmilag elfogadható módon tehetik.

Cigarettafűzők

A cigarettafűzés a belső feszültség feloldása, és lehetővé teszi az időhúzást.

Egy sajátos jelzés megmutatja, hogy az egyén pozitívan vagy negatívan viszonyul-e körülményeihez - ez pedig a kifűjt füst felfelé, vagy lefelé mutató iránya. Egy határozott, magabiztos, önmagát nagyra tartó ember általában felfelé fűjja a füstöt.



Elutasító, titkolózó vagy gyanakvó beállítottságú egyén többnyire lefelé fűjja a füstöt. Ha valaki a szája sarkából eregeti lefelé a füstöt, akkor még titokzatoskodóbb viselkedésmóddal állunk szemben.

Nem számítjuk azt az esetet, amikor azért fűjja felfelé a füstöt, hogy embertársait kímélje.

Tapasztalatok szerint kapcsolat áll fenn az egyén pozitív vagy negatív beállítottságának foka és a füst kibocsátásának tempója között. Minél gyorsabban fűjja felfelé a füstöt, annál kiválóbbnak vagy magabiztosabbnak érzi magát, minél gyorsabban gomolyog lefelé a füst, annál negatívabb érzés tölti el az egyént.



Aki orrán keresztül fűjja ki a füstöt, az önbizalommal teli, magát nagyra tartó ember.

Aki leszegett fejjel fűjja ki orrán keresztül a füstöt, az dühös, és bőszt tekintetet igyekszik felöltetni.

Szivarozók

Ára és nagysága miatt a szivar mindenkor a felsőbbbég kinyilvánításának eszközéül szolgál. Szivarra gyűjtanak, hogy győzelmet vagy kimagasló eredményt ünnepelnek.

Ha valaki a szivarját, vagy a cigarettáját állandóan pocintgeti a hamutartón, az belső konfliktust jelez, és azt, hogy szüksége van a másik fél megnyugtató szavaira. Ha a dohányos cigarettára gyűjtött és váratlanul, a szokásosnál hamarabb eloltja, ezzel jelzi, hogy be akarja fejezni a beszélgetést.

Gesztusok a szemüveggel

Akárcsak a pipázást, a szájba vett szemüveg-

szár gesztusát is lehet időhúzásra, döntés elődázására használni. A szemüveg folytonos levétele és tisztogatása a másik módszer, amivel időt lehet nyerni a döntésre.

Ha például az illető újra felveszi a szemüveget, az többnyire azt jelenti, hogy ismét „látni” akarja a tényeket, míg a szemüveg összecsukása és elrakása a beszélgetés befejezésének szándékát jelzi.



Kémlélés szemüveg fölött

Gyakori eset, hogy valaki olvasószemüveget használ, és kényelmesebbnek véli, ha az üveg fölött pillant ki, mint ha leveszi a szemüveget és úgy néz a másikra. A szemüveg fölött kinézni súlyos hiba lehet. Beszéd közben le kell venni a szemüveget, és a partner meghallgatásakor újra felvenni. Ez nem csak feloldja a feszültséget, hanem a szemüveges fél számára lehetővé teszi a beszélgetés irányítását is.



Allan Pease

VICCEK – WITZKISTE

Ein Sonntagsangler fängt einen winzigen Fisch. Er nimmt ihn von der Angel, wirft ihn ins Wasser zurück und brummt: Laßt dich ohne deine Eltern hier nicht wieder blicken!

*

Az idős gróf késő este érkezik haza. A komornyik ezekkel a halk szavakkal fogadja:

- Na mi van, te vén piszok? Már megint a kocsmában voltál, és whiskyt vedeltél?
- Nem, Johann, ezúttal a városban vol-

tam, és vettem magamnak egy hallókészüléket

*

Két mókus találkozik az erdőben, a nagyobbiknak ökölbe van szorítva a keze.

- Mi van a kezében? - kérdi a kicsi. - Diócska?

- Nem.

- Mogyorócska?

- Nem.

- Hát akkor?

- Görccsöcske.

- BRÜNDEL - GAJAVÖLGYE -

DEUTSCHE MINDENHEITER
SELBSTVERWALTUNG NANNAU
BAKONYNÁNA KÖZSÉGI

ÖNKORMÁNYZAT
SZERKESZTETTÉK:

SIMONNÉ RUMMEL ERZSÉBET,
FÜRST GÁBOR.

ELÉRHETŐSÉGÜNK: 8422 BAKONYNÁNA
ALKOTMÁNY UTCA 3.

Telefonszám: 88/587 320
Fax: 88/488 013

E-mail: bnanaonk@invitel.hu
lisil.bnana@gmail.com
gabor.furst@invitel.hu

AZ INTERNETEN SZÍNESBEN IS
ELÉRHETŐEK VAGYUNK!
www.bakonynana.hu